

АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ ЗА ДИСЦИПЛИНАТА „Специална хирургия, включително локална анестезия и болкоуспокояващи в денталната медицина“

1. Цел на обучението

Дисциплината „Специална хирургия, включително локална анестезия и болкоуспокояващи в денталната медицина“ обучава студентите на основни хирургични процедури и методи на обезболяване. Курсът цели да даде базови знания и практически насоки на студентите по дентална медицина, които придобиват теоретични познания и практически умения за преглед и изследване на пациента, прилагане на локална анестезия и екстракция на зъби.

2. Форма на обучение

Съгласно Правилника за организация на учебната дейност на МУ-Пловдив обучението на студенти по „Дентална медицина“ се осъществява чрез аудиторна и извънаудиторна работа: провеждане на лекции, семинарни и практически упражнения, учебни и преддипломни практики и стажове, участие в кръжочна дейност, други съвременни и интерактивни форми на обучение и самоподготовка

При обявяване на извънредна ситуации, на основание на заповед на Ректора на МУ-Пловдив се преминава към дистанционната форма на обучение, която е равнопоставена на редовната форма на обучение по отношение на съдържанието на учебния план и изисквания брой кредити за съответната специалност и дисциплина.

Дистанционната форма на обучение се организира и провежда съгласно правилник, приет от Академичния съвет, след получена положителна акредитационна оценка за осъществяването ѝ.

3. Учебно съдържание

Оралната хирургия е дял от денталната медицина, занимаващ се с коригиране на проблеми или увреждания на устата, зъбите и челюстите. Оралната хирургия се занимава с диагностика и хирургично лечение на заболявания, наранявания и дефекти на челюстите и свързаните с тях структури. Зъболекарите и общопрактикуващите лекари насочват към орален хирург пациенти със специфични стоматологични проблеми. Оралната хирургия е дентална специалност.

дисциплина	изпити	часове			часове по години и семестри			
	семестър	общо	лекции	упражнения	III			
					V		VI	
					л	у	л	у
Специална хирургия, вкл. локална анестезия и болкоуспокояващи в денталната медицина	VI	180	60	120	2	4	2	4

Вид дисциплина: задължителна

Степен: магистър

Форма на обучение: лекции, семинари, самоподготовка

Продължителност на обучението: два семестъра

Академични часове: 60 часа лекции, 120 часа упражнения

Методи на обучение: мултимедийна презентация, дискусия, контролни тестове, фигури, интерпретация на клиничен случай, решаване на практически задачи

Форми на оценяване: текущ контрол, участие в семинари и колоквиуми, контролни тестове, семестриален изпит

Форма на текущ контрол: средна оценка за семестър

Семестриален изпит: Тестов, писмен и устен изпит

Ръководител: хабилитиран преподавател по „Орална хирургия“

Катедра: Орална хирургия

4. Основни задачи на обучението

Целта на обучението по дисциплината „Специална хирургия, вкл. локална анестезия и болкоуспокояващи в денталната медицина“ е студентите да придобият знания и умения за: прилагане на съвременни методи за асептика и антисептика, съвременни анестетични средства в денталната практика; да овладеят методите за обезболяване в устната кухина при екстракция на зъби; да могат да диагностицират и прилагат лечение на настъпили

усложнения, свързани с прилагане на локални анестетици и екстракция на зъби. Получените знания са необходима база за последващото обучение по дисциплината „Орална и лицево-челюстна хирургия“.

След приключване на обучението студентите трябва да имат следните познания и умения: снемане на анамнеза и статус, прилагане на асептика и антисептика, използване на съвременни анестетични средства, използване на болкоуспокояващи медикаменти, справяне с настъпили усложнения при анестезия и екстракция на зъби.

5. Академични ресурси

Катедрата трябва да разполага с необходимия брой преподаватели, съгласно приетите нормативи за учебна натовареност на преподавател във Факултет по дентална медицина, Медицински университет – Пловдив. Преподавателят трябва да притежава отлична теоретична и практическа подготовка и специалност по дисциплината „Орална хирургия“, да участва активно в плана на катедрата по изпълнение на научна дейност, като се ръководи от последните постижения в областта на преподаваната дисциплина.

6. Материални ресурси

За осъществяване на обучението катедрата трябва да притежава необходимия брой семинарни и клинични зали, оборудвани с дентални юнити, специален инструментариум и компютри. Операционните зали трябва да бъдат оборудвани със съвременен дентален юнит, операционна маса, както и с апаратура за пиезохирургия, лазерна терапия и имплантология.

7. Лекционно обучение

На web-страницата на МУ-Пловдив е предоставен лекционния курс, по който се провежда лекционното обучение, както и тестовете за самоподготовка, по които се подготвят студентите и се проверява тяхната подготовка по време на семестъра.

8. Предклинични упражнения

Упражненията се провеждат в семинарните зали по групи от 5-8 студенти. За упражненията се предоставят тестове. С тях се проверява:

- ✓ подготовката на студентите
- ✓ получени знания и умения от конкретното упражнение.

Под ръководството и контрола на асистента, студентите се обучават да снемат анамнеза и статус, да поставят предварителна клинична диагноза, да усвояват на фантом техниката на поставяне на анестезии, техника на екстракция на зъби и основни хирургични принципи (шев, дренаж и др.).

**„Специална хирургия, вкл. локална анестезия
и болкоуспокояващи в денталната медицина“**

лекционна програма

III курс, V семестър

№	ТЕМА
1.	Асептика и антисептика в оралната и лицево-челюстна хирургия.
2.	Изследване на болните в оралната и лицево-челюстна хирургия анамнеза и статус.
3.	Параклинични изследвания в оралната и лицево-челюстна хирургия. Лабораторни, микробиологични, хистологични, цитологични и рентгенологични изследвания.
4.	Болка – определение, етиология, класификация. Път на болката за повърхностна и дълбока сетивност.
5.	Обезболяване в оралната хирургия. Общи сведения. Видове обезболяване. Подготовка на болния за обезболяване (премедикация).
6.	Анестетични средства за местно обезболяване. Фармакологично действие. Коригенти. Фармакодинамика. Показания и противопоказания за приложение в оралната хирургия.
7.	Терминална местна анестезия – контактна, инфилтративна, интралигаментарна.
8.	Проводни анестезии на горна челюст (интра и екстраорални). Анатомотопографски предпоставки, техника.
9.	Проводни анестезии на долна челюст (интра и екстраорални). Анатомотопографски предпоставки, техника.
10.	Обезболяване в детска възраст. Особенности на местното обезболяване при възпалителни процеси в оралната и лицево-челюстна области.
11.	Усложнения при местно обезболяване. Техники на инжектиране и инфузионно лечение.
12.	Общо обезболяване в оралната и лицево-челюстна хирургия. Видове медикаментозни средства. Водене на анестезията. Усложнения, профилактика.
13.	Общохирургичен инструментариум – видове, устройство и начин на работа. Инструментариум за екстракция на зъби – видове, устройство и начин на работа.
14.	Разрези, кръвоспиране, кюретаж, хирургичен шев, костна остеосинтеза - принципи, видове съвременни средства за остеосинтеза.
15.	Възникване и развитие на оралната и лицево-челюстна хирургия. Предмет и задачи. Орална и лицево-челюстна хирургия в България.

**„Специална хирургия, вкл. локална анестезия
и болкоуспокояващи в денталната медицина“**

лекционна програма

III курс, VI семестър

№	ТЕМА
16.	Екстракция на зъби. Показания и противопоказания. Подготовка на болния.
17.	Анатомомеханични предпоставки за екстракция на зъби. Етапи и методи. Характеристика на заздравителния процес след екстракция на зъби.
18.	Усложнена (атипична) екстракция, екстракция на ретинирани зъби. Гермектомия.
19.	Екстракция на зъби при пациенти с придружаващи заболявания (сърдечно-съдови, белодробни и хематологични).
20.	Екстракция на зъби при пациенти с придружаващи заболявания (бъбречни, ендокринни, чернодробни, пациенти на кортикостероиди и радиотерапия).
21.	Усложнения при екстракция на зъби.
22.	Усложнения след екстракция на зъби.
23.	Висококочотна електрохирургия. Пиезохирургия. Използване на лазери в оралната хирургия. Основни принципи. Въздействие върху тъканите. Показания и противопоказания за използването им.
24.	Възпалителни процеси в устната кухина и лицево-челюстната област. Честота, етиология и патогенеза. Пътища на разпространение на инфекцията. Обща характеристика на възпалителните процеси в устната кухина и лицево-челюстната област. Изследване на болните.
25.	Болести на прорязването на зъбите. Етиология и патогенеза. Класификация. Основни методи на диагностика и лечение.
26.	Периодонтити. Етиология и патогенеза. Класификация. Остри периодонтити. Клинична характеристика. Основни методи на диагностика и лечение.
27.	Хронични периодонтити. Клинична характеристика. Основни методи на диагностика и лечение.
28.	Хирургично лечение на хроничните периодонтити – апикална остеотомия, реплантация, хемисекция, екстракция.
29.	Общи хирургични принципи: Рани. Хемостаза. Заздравяване на раните и нарушения в заздравителния процес- мекотъканно заздравяване и костна регенерация. Тъканно и зъбно заместване-принципи.
30.	Средства за повлияване на болката – централно и периферно действащи медикаменти. Видове, действие.

„Специална хирургия, вкл. локална анестезия
и болкоуспокояващи в денталната медицина“

програма за упражнения

III курс, V семестър

№	ТЕМА
1.	Въведение в оралната хирургия. Развитие на оралната хирургия в България. Задачи на оралния хирург.
2.	Асептика и антисептика. Подготовка на болния и оперативния екип за оперативна интервенция.
3.	Изследване на болните в оралната хирургия – анамнеза и статус.
4.	Параклинични изследвания в оралната хирургия.
5.	Болка - определение, видове. Път на болката за повърхностна и дълбока сетивност. Път на болката от устната кухина и лицево-челюстната област.
6.	Обезболяване в устната кухина и лицево-челюстната област. Обща и локална анестезия. Показания и противопоказания. Подготовка на болния.
7.	Анестетични средства за местно обезболяване. Коригенти. Фармакологична характеристика. Дозировка.
8.	Анатомотопографски и физиологични особености на лицево-челюстната област. Терминална анестезия – видове, техника.
9.	Анатомотопографски и физиологични особености на лицево-челюстната област. Анестезии на горна челюст. Методи.
10.	Анатомотопографски и физиологични особености на лицево-челюстната област. Анестезии на долна челюст. Методи.
11.	Анатомотопографски и физиологични особености на лицево-челюстната област. Обезболяване при деца. Обезболяване при възпалителни процеси.
12.	Колоквиум: Местно обезболяване – анестетични средства и методи.
13.	Усложнения при местна анестезия от локален характер.
14.	Усложнения при местна анестезия от общ характер. Техники на инжектиране и инфузионно лечение.
15.	Демонстрация на местна анестезия.

„Специална хирургия, вкл. локална анестезия
и болкоуспокояващи в денталната медицина“

програма за упражнения

III курс, VI семестър

№	ТЕМА
16.	Инструментариум, използван в хирургията. Видове, устройство, предназначение и начин на работа. Материали.
17.	Екстракция на зъби. Показания и противопоказания. Подготовка на болния. Техника на екстракцията. Заздравяване на екстракционната рана. Грижи на лекаря по дентална медицина и пациента за екстракционната рана.
18.	Особености при екстракция на зъби на горна и долна челюсти. Особености при екстракция на зъбни корени.
19.	Особености на екстракцията на зъби при бременни и деца.
20.	Атипична екстракция. Екстракция на ретинирани и полуретинирани зъби.
21.	Екстракция на зъби при пациенти с придружаващи заболявания.
22.	Усложнения при екстракция на зъби. Клиника, диагностика и лечение.
23.	Усложнения след екстракция на зъби.
24.	Демонстрация на екстракция на зъби.
25.	Колоквиум: Екстракция на зъби. Показания и противопоказания. Подготовка на болния. Особености при екстракцията на отделните групи зъби и зъбни корени. Усложнения при местно обезболяване и екстракция на зъби – причини, клиника, поведение.
26.	Основни хирургични манипулации – хемостаза, шиене, дрениране, кюретаж, инцизии.
27.	Висококачествена електрохирургия, пиезохирургия и лазери в оралната хирургия.
28.	Болести на прорязването на зъбите. Клиника, диагностика и лечение.
29.	Остри периодонтити. Етиология и патогенеза. Класификация. Клиника. Методи на изследване на болния. Диагностика. Основни принципи и средства на лечение.
30.	Хронични периодонтити. Етиология и патогенеза. Класификация. Клиника. Методи на изследване на болния. Диагностика, план и основни методи на лечение.

КОНСПЕКТ ЗА СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ ПО ДИСЦИПЛИНАТА

„Специална хирургия, вкл. локална анестезия и болкоуспокояващи в денталната медицина“

1. Възникване и развитие на оралната и лицево-челюстна хирургия. Предмет и задачи. Орална хирургия в България.
2. Асептика и антисептика в оралната хирургия. Подготовка на болния и оперативния екип.
3. Изследване на болните в оралната хирургия. Анамнеза и статус.
4. Параклинични изследвания в оралната хирургия. Лабораторни, микробиологични, хистологични и цитологични. Рентгенологични изследвания в оралната хирургия.
5. Болка – определение, етиология, класификация. Път на болката за повърхностна и дълбока сетивност.
6. Общи хирургични принципи: рани, хемостаза. Заздравяване на раните и нарушения в заздравителния процес. Тъканно и зъбно заместване.
7. Обезболяване в оралната хирургия. Общи сведения. Видове обезболяване. Подготовка на болния за обезболяване (премедикация).
8. Анестетични средства за местно обезболяване. Фармакологично действие.
9. Коригенти. Фармакодинамика. Показания и противопоказания за приложение в оралната хирургия.
10. Анатомотопографски и физиологични особености на лицево-челюстната област. Терминална местна анестезия – контактна, инфилтративна, интралигаментарна. Техника.
11. Проводни анестезии на горна челюст (интраорални и екстраорални). Анатомотопографски предпоставки. Техника.
12. Проводни анестезии на долна челюст (интраорални и екстраорални). Анатомотопографски предпоставки, техника.
13. Особенности на обезболяването в детска възраст. Особенности на местното обезболяване при възпалителни процеси в лицево-челюстната област.
14. Усложнения при местно обезболяване от локален характер Клиника, диагностика, поведение.
15. Усложнения при местно обезболяване от общ характер. Клиника, диагностика, поведение.
16. Общо обезболяване в оралната хирургия. Видове медикаментозни средства. Водене на анестезията. Усложнения, профилактика.
17. Средства за повлияване на болката – централно и периферно действащи медикаменти. Видове, действие.
18. Общохирургичен инструментариум – видове, устройство и начин на работа.
19. Висококачествена електрохирургия, пиезохирургия и лазери в оралната хирургия.
20. Хирургичен шев - инструменти и материали. Видове шевове и възли. Техника.
21. Екстракция на зъби. Показания и противопоказания. Подготовка на болния.
22. Инструментариум за екстракция на зъби – видове, устройство и начин на работа.
23. Анатомомеханични предпоставки за екстракция на зъби. Етапи и методи. Грижи за екстракционната рана. Характеристика на заздравителния процес след екстракция на зъби.
24. Усложнена (атипична) екстракция на зъби. Показания, техника.

25. Екстракция на полуретинирани и ретинирани зъби. Показания и противопоказания, техника, усложнения. Гермектомия.
26. Екстракция на зъби при пациенти с придружаващи заболявания (болести на сърдечно-съдовата и дихателна системи). Поведение.
27. Екстракция на зъби при пациенти с придружаващи заболявания (болести на кръвта и кръвотворната система). Поведение.
28. Екстракция на зъби при пациенти с придружаващи заболявания (ендокринни и бъбречни заболявания). Поведение.
29. Екстракция на зъби при пациенти с придружаващи заболявания (болести на черния дроб, пациенти приемащи кортикостероиди, на радиотерапия и бременни).
30. Усложнения при екстракция на зъби. Местни усложнения. Клиника, диагностика и лечение.
31. Усложнения при екстракция на зъби. Усложнения от общ характер. Клиника, диагностика и лечение.
32. Усложнения след екстракция на зъби. Клиника, диагностика и лечение.
33. Възпалителни процеси в устната кухина и лицево-челюстната област. Честота, етиология и патогенеза. Пътища на разпространение на инфекцията. Обща характеристика на възпалителните процеси в устната кухина и лицево-челюстната област. Изследване на болните.
34. Болести на прорязването на зъбите. Класификация. Задържано прорязване. Етиология и патогенеза. Клиника. Основни методи на диагностика и лечение.
35. Болести на прорязването на зъбите. Класификация. Затруднено прорязване. Етиология и патогенеза. Клиника. Основни методи на диагностика и лечение.
36. Периодонтити. Етиология и патогенеза. Класификация. Остри периодонтити. Клинична характеристика. Основни методи на диагностика и лечение.
37. Хронични периодонтити. Клинична характеристика. Основни методи на диагностика и лечение (хемисекция, реплантация, ампутация).
38. Апикална остеотомия. Показания и противопоказания. Предоперативна подготовка. Техника, усложнения, профилактика.

ИЗТОЧНИЦИ ЗА САМОСТОЯТЕЛНА ПОДГОТОВКА

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Орална хирургия, Учебник за студенти по специалността „Дентална медицина”, под редакцията на Д. Атанасов, Медицински Университет, Пловдив, 2011.
2. Пропедевтика на стоматологичната и лицево-челюстна хирургия. Учебник за студенти по стоматология под редакцията на Н. Полихронов, Полихронос, София, 1999.
3. Ръководство за практически упражнения по пропедевтика на хирургичната стоматология. Под редакцията на Ст. Иванов, Мед. и физк., София, 1995.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Лекарствени средства при неотложни и спешни състояния в стоматологичната практика, Атанасов Д., Ormed Press, София, 2002.
2. Неотложна и спешна стоматология. Атанасов Д., Ormed Press, София, 2003.
3. Ръководство по дезинфекция и стерилизация в медицинската и стоматологична практика, под ред. на доц. д-р Л. Ангелов, ИК – ЕТ “Васил Петров–ВАП, Пловдив , 2006.
4. Орална хирургия в денталната медицина. Основни принципи, методи и оперативни протоколи. Бакърджиев А. и кол. ,Пловдив , 2011

8. Контролни работи

Студентите трябва да се натоварват динамично и интензивно през семестъра. Текущият контрол се провежда чрез тестове и устно препитване на всяко упражнение, както и чрез колоквиуми два пъти годишно. На студентите се предоставя своевременно информация и разяснения на резултатите от контрола, което да подпомогне по-нататъшната им подготовка. Резултатите от тези проверки влизат като компонент при заверката на семестъра.

9. Самостоятелна работа и ангажираност на студента

Самостоятелната работа на студентите се ръководи от асистента на групата, като всеки студент самостоятелно осъществява задачите, поставени в упражненията. Тестовите за самостоятелна подготовка са издадени в сборник и качени на сайта на МУ-Пловдив.

10. Сътрудничество между студентите и преподавателите.

Ангажираност на преподавателя към студента и неговата подготовка се изразява в активното участие по време на клинични упражнения, както и в;

- Използване на приемните часове за консултации.
- Участие в научни кръжоци към Катедра по орална хирургия.

11. Текущ контрол и оценка

Текущите оценки, предвидени по учебен план на специалността, се дават за:

- Резултатите от проведените колоквиуми
- Текуща оценка за цялостната работа на студента през семестъра

12. Стандарти за оценяване:

Стандартите за оценяване постиженията на студента трябва внимателно да се обмислят и дефинират, така че да обективизират оценките на студентите, които не бива решаващо да зависят субекта на преподавателя. Формирането на изпитната оценка става като резултат от три компонента:

Първият компонент представлява оценката от учебната и практическа работа на студента през семестрите на обучение (не повече от 20%). Включва отделните оценки от текущ контрол, колоквиуми, както и изпълнението на самостоятелната работа предвидена в учебната програма.

Вторият компонент включва оценката от писмената част на изпита (не повече от 30%).

От съществено значение се явява регламентът за провеждане на изпита, като по този начин се редуцира възможността за манипулация на изпитните резултати.

Третият компонент представлява оценката от устната част на изпита (не повече от 50%).

- **Отличен (6)** – за отлично владеење на материала и добро познавање на информациононите източници. Задълбочено овладени основни и допълнителни знания и умения. Точност на изложението и богата езикова култура. Умело боравене с учебния материал и способност за самостоятелно мислене, съждения и изводи.
- **Много добър (5)** – за много добро владеење на учебния материал и добро познавање на информациононите източници. Овладени основни и допълнителни знания. Наличие на добра езикова култура. Затруднения при вземане на аргументирани самостоятелни решения.
- **Добър (4)** – за добро владеење на материала, овладени основни и допълнителни знания. Липсва задълбочен поглед при интерпретация на материала и вземане на аргументирани самостоятелни решения.
- **Среден (3)** – за основни познания върху учебния материал. Изложението се характеризира с беден език. Усвоени основни знания и умения за решаване на прости задачи.
- **Слаб (2)** - за оскъдни познания по учебния материал. Бедна езикова култура. Липсва собствено клинично мислене и интерпретация.

При започване на занятията по дисциплината студентите трябва да бъдат запознати със стандартите за оценяване, процедурите за провеждане на текущ контрол и възможностите за получаване на обратна връзка за напредъка им през семестъра.

13. Формиране на крайната оценка

Крайната оценка определя в каква степен даденият студент е постигнал целта на обучението, поставена в началото. Тя е многокомпонентна и включва оценките от:

- текущия контрол през семестрите на обучение
- писмен краен изпит;
- оценка от устен краен изпит;

За всеки компонент, участващ в крайната оценка, се определя коефициент на значимост (от 0 до 1), като общата сума на коефициентите трябва винаги да бъде 1. Крайната оценка се получава като сбор от оценките по шестобална система от различните компоненти, умножени със съответните коефициенти на знак

$$Q_{\text{крайна оценка}} = k_1 Q_{\text{оценка от текущ контрол}} + k_2 Q_{\text{оценка от писмен изпит}} + k_3 Q_{\text{оценка от устен изпит}}$$

$$k_1 = 0.20; \quad k_2 = 0.30; \quad k_3 = 0.50$$

Ако един от компоненти 2 и 3 на крайната оценка е слаб 2, то крайната оценка е задължително слаб 2.

При оценка слаб на писмената работа студентът не се допуска до устен изпит.

Изпитните резултати се обявяват не по-късно от пет работни дни след приключването на изпита. Изпитните материали се съхраняват в канцеларията на катедрата. В срок до пет работни дни след обявяване на резултатите студентът има право да се запознае с писмената си изпитна работа. По време на преглеждане на изпитната работа не се разрешава изнасянето, копирането, заснемането или преписването ѝ, както и предоставяне на копие от нея. След изтичане на посочения срок, писмените изпитни работи се архивират и студентите нямат достъп до тях

Настоящата дисциплина има характеристика, до която в този си вид се предоставя достъп на студента в началото на обучението.

Това изискване се поставя в съответствие с ЗВО чл. 56. ал. 1, „преподавателите са длъжни да разработят и да оповестят по подходящ начин и описание на водения от тях лекционен курс, включващо заглавия и последователност на темите от учебното съдържание, препоръчителна литература, начин на формиране на оценката и форма на проверка на знанията и уменията“.

Академичният стандарт за учебната дисциплина е утвърден посредством Решение на КС (Протокол № 208 / 22.04.2021 г.) и се публикува на сайта на МУ - Пловдив.